

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

15 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir

Judecătorii – Cobzac Elena și Plămădeală Ghenadie

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de către condamnatul Ustiujanin Serghei, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 septembrie 2021,

A C O N S T A T A T :

1. La 27 decembrie 2019, în Judecătoria Soroca, sediul Central a parvenit spre examinare cauza penală în baza plângerii condamnatului Ustiujanin Serghei împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curtii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În motivarea plângerii a indicat că, pe parcursul executării pedepsei, a fost deținut în Penitenciarul nr.17-Rezina și Penitenciarul nr.11-Bălți în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În special s-a referit la supraaglomerarea celulelor, nerespectarea standardului de suprafață a fiecărui deținut de 4m², lipsa mobilierului, lipsa sistemului de ventilare, miros insuportabil, mucegai, geamuri stricate, condiții sanitare precare, WC fără ușa, neluarea măsurilor de deratizare și dezinfecție, îmbăierea doar o dată în săptămână, insuficiență de lumină naturală/artificială, hrană de o calitate rea, neacordarea asistenței medicale și tratamentul medical necesar.

Condamnatul a solicitat reducerea termenului de pedeapsă odată cu constatarea încălcării drepturilor garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

2. Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Central din 29.06.2021, s-a respins plângerea condamnatului Ustiujanin Serghei împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenție pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, ca fiind tardivă.

3. Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, aceasta a fost contestată cu recurs de către condamnatul Ustiujanin Serghei, prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea încheierii Judecătoria Soroca, sediul Central.

În motivarea recursului a invocat faptul că, a înaintat plângerea peste termenul prevăzut de lege din motive întemeiate. Or, dânsul nu cunoștea că poate înainta o asemenea plângere și anume cu privire la reducerea termenului de pedeapsă odată cu constatarea condițiilor de detenție ca inumane și degradante. Despre posibilitatea adresării cu așa gen de plângere a aflat de la deținuți.

4. Prin decizia irevocabilă a Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 septembrie 2021 a fost respins ca nefondat recursul condamnatului Ustiujanin Serghei, declarat împotriva încheierii Judecătoria Soroca sediul Central din 29 iunie 2021, privind respingerea ca tardivă a plângerii condamnatului împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenție pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, fiind menținută încheierea fără modificări.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de recurs a menționat că recursul condamnatului Ustiujanin Serghei, a fost înaintat în termen, dar este nefondat, iar încheierea Judecătoria Soroca, sediul Central din 29.06.2021 este legală, întemeiată și motivată.

Instanța de recurs a considerat, că instanța de fond corect a respins ca tardivă plângerea condamnatului, or potrivit prevederilor art. 473² alin. (5) Cod de procedură penală „plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenției în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau în termen de 6 luni de la data când nu mai sânt deținuți în astfel de condiții, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenție”.

Instanța de recurs a menționat că din materialele cauzei rezultă cu certitudine că, Ustiujanin Serghei s-a aflat în detenție:

- în Penitenciarul nr. 17-Rezina în perioada 12.07.2016-19.04.2017, în calitate de prevenit și în perioada 19.04.2017-14.06.2017, în calitate de condamnat;

- în Penitenciarul nr. 11-Bălți în perioada 14.06.2017-14.11.2017, în calitate de condamnat;

- în Penitenciarul nr.6-Soroca în perioada 14.11.2017 - până în prezent, în calitate de condamnat.

Instanța de recurs a reținut că, la 27.12.2019, în Judecătoria Soroca sediul Central a parvenit spre examinare cauza penală în baza plângerii condamnatului

Ustiujanin Serghei împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție în Penitenciarul nr.17-Rezina și Penitenciarul nr.11-Bălți.

Din declarațiile condamnatului Ustiujanin Serghei, rezultă că ultimul are pretenții la condițiile de detenție doar în privința Penitenciarul nr.17-Rezina și Penitenciarul nr.11- Bălți, nefiind deplânse condițiile de detenție din celelalte penitenciare.

Având în vedere că prevederile art. 473² din Codul de procedură penală, introduse prin Legea nr.272 din 29.11.2018, au intrat în vigoare la 01.01.2019, instanța de recurs ca și instanța de fond a atestat că termenul de 6 luni de depunere a plângerii referitor la condițiile de detenție, care afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, se calculează din data de 01.01.2019, adică de la data intrării în vigoare a prevederilor art. 473² din Codul de procedură penală și care are termenul de expirare la data de 01.07.2019.

Astfel, plângerea împotriva administrației instituției penitenciare nr.17-Rezina și nr.11-Bălți referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, urma a fi depusă până la data de 01.07.2019, pe când plângerea a fost depusă la Judecătoria Soroca, sediul Central la 27.12.2019.

Potrivit recursului, condamnatul a susținut că a înaintat plângerea peste termenul prevăzut de lege din motive întemeiate, or, dânsul nu cunoștea că poate înainta o asemenea plângere, despre posibilitatea adresării cu așa gen de plângere a aflat de la deținuți.

Instanța de recurs a considerat acest argument absolut neîntemeiat, pur declarativ, neconstituind temei de anulare a încheierii instanței de fond.

În atare circumstanțe, instanța de recurs a reținut, că instanța de fond a pronunțat o încheiere întemeiată și motivată, iar în situația în care instanța și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă acuzația, permițând părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de apel poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (Hotărârea CEDO Garcia Ruis versus Spania).

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de recurs, condamnatul Ustiujanin Serghei a depus recurs în anulare, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea hotărârii contestate, din motiv că, contrar prevederilor art. 3 CEDO a fost deținut în condiții inumane în Penitenciarul nr. 11 – Bălți și în Penitenciarul nr. 17 – Rezina.

6. *Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.*

În conformitate cu prevederile art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate în art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3), și în numele acestora, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârilor judecătorești ***după epuizarea căilor ordinare de atac.***

În corespundere cu prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7) Cod de procedură penală cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă motivele recursului în anulare cu menționarea cazurilor prevăzute în art. 453 și cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

Prin trimitere la dispoziția art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, se menționează că hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise doar la ***judecarea cauzei***, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Prin urmare, instanța de recurs remarcă faptul că, dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința hotărârilor judecătorești prin care a fost judecată cauza penală în fond, adică hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea II ale Codului de procedură penală – adică calea apelului și recursului ordinar.

În contextul celor expuse, Colegiul penal conchide că, în ordinea recursului în anulare, potrivit modificărilor din Codul de procedură penală din 27 octombrie 2012, poate fi atacată doar sentința, legalitatea căreia a fost verificată pe căile ordinare de atac – în apel și în recurs și a devenit irevocabilă la momentul pronunțării deciziei instanței de recurs.

Astfel, hotărârile judecătorești, prin care s-au soluționat alte chestiuni decât vinovăția persoanei, nu se supun căilor de atac, prevăzute de lege prin dispoziții imperative, de la care nu se permite nici o derogare, iar în speța dată a fost examinată plângerea condamnatului Ustiujanin Serghei împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție.

Raportând prevederile legale menționate supra la cauza dată, instanța de recurs constată, că recurentul contestă decizia instanței de recurs irevocabilă a Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 septembrie 2021, potrivit căreia a fost respins ca nefondat recursul declarat de către condamnatul Ustiujanin Serghei și menținută fără modificări încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Central din 29 iunie 2021, iar o atare decizie nu este susceptibilă de a fi atacată, deoarece nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute la alin. (1) art. 452 Cod de procedură penală, ce pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție.

Așadar, având ca reper prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7), art. 453 Cod de procedură penală, instanța decide inadmisibilitatea recursului înaintat, întrucât acesta nu corespunde cerințelor de formă și conținut prevăzute la art. 455 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu art. art. 456, 431 alin. (2), 432 alin. (1), (2) pct. 1), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de către condamnatul Ustiujanin Serghei, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 septembrie 2021, deoarece nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **15 decembrie 2021.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie